Erhverv og menneskerettigheder

Forretningsaktiviteter, der kan påvirke menneskerettighederne negativt på verdensplan, og EU's reaktion herpå.

Erhvervsaktiviteter er drivkraften i økonomien, da de bidrager til økonomisk og social udvikling gennem skabelse af arbejdspladser og levering af varer og tjenesteydelser. De kan samtidig have negative konsekvenser for menneskerettighederne, herunder miljø-, arbejds- og samfundsaspekter.

Virksomheder kan navnlig (i kraft af deres aktiviteter eller undladelser og deres forsyningskæders ditto) påvirke hele spektret af internationalt anerkendte menneskerettigheder negativt, såsom:

borgerlige og politiske rettigheder.
økonomiske og kulturelle rettigheder
ligestilling og ikke-forskelsbehandling
barnets rettigheder
ytringsfrihed
databeskyttelse
ret til en retfærdig rettergang
miljørettigheder og bæredygtighed
arbejdstagerrettigheder
sundhedsrettigheder
forbrugerbeskyttelsesrettigheder.

For dels at sikre et positivt bidrag fra virksomhederne, dels at forebygge deres negative indvirkning, definerede De Forenede Nationer (FN), Den Internationale Arbejdsorganisation (ILO) og Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD) en tilgang til de globale forventninger til ansvarlig virksomhed.

Nærmere bestemt:

FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder fra 2011 er de første standarder for forebyggelse og modvirkning af risici for menneskerettighederne i forbindelse med erhvervsaktiviteter, som man har aftalt på verdensplan.

OECD's retningslinjer, der blev vedtaget i 1976 og ajourført i 2011, omfatter et kapitel om menneskerettigheder, der er tilpasset FN's vejledende principper.

ILO's trepartserklæring om principper for multinationale virksomheder og socialpolitik (ILO MNE-erklæringen) blev ajourført i 2017 med henblik på at indføje nye arbejdsstandarder samt henvisninger til FN's vejledende principper og til 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling.

I **2016** vedtog Europarådet desuden en henstilling om erhvervs- og menneskerettighedsspørgsmål, der fokuserer på at give adgang til retsmidler, med særlig vægt på behovet for yderligere beskyttelse af arbejdstagere, børn, oprindelige folkeslag og menneskerettighedsforkæmpere.

Med henblik på adgang til retsmidler er det i FN's vejledende principper anført, at landene forventes at tage passende skridt til at sikre adgang til effektive retsmidler for personer, der er berørt af erhvervsrelateret misbrug. Dette kan opnås ved hjælp af retlige, administrative, lovgivningsmæssige og andre passende midler. Det er endvidere anført i de vejledende principper, at virksomheder, der har forårsaget eller bidraget til negative virkninger af deres aktiviteter, forventes at iværksætte afhjælpende foranstaltninger.

EU's bidrag:

Det europæiske charter om grundlæggende rettigheder indeholder flere relevante bestemmelser, såsom:

forbud mod slaveri og tvangsarbejde (artikel 5)
frihed til at oprette og drive egen virksomhed (artikel 16)
ikke-forskelsbehandling (artikel 21)
barnets rettigheder (artikel 24)
retfærdige og rimelige arbejdsforhold (artikel 31)
forbud mod børnearbejde (artikel 32)
sundhedspleje (artikel 35)
miljøbeskyttelse (artikel 37)
forbrugerbeskyttelse (artikel 38)
adgang til effektive retsmidler og til en upartisk domstol (artikel 47)

EU har reageret på de negative virkninger af erhvervsaktiviteter på menneskerettighedsområdet ved at tage følgende initiativer:

2011 — EU's strategi, der understreger forpligtelsen til at gennemføre FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder
2015 – Kommissionens gennemgang af EU's fremskridt med FN's vejledende principper
2017 – Det Europæiske Agentur for Grundlæggende Rettigheders rapport indeholder en anbefaling af, at der udarbejdes et oversigt over alle retsmidler, der er skrevet på et klart sprog for almindelige borgere.
2019 — Kommissionens oversigt over fremskridt: Virksomhedernes sociale ansvar, ansvarlig forretningsskik og erhvervslivet og menneskerettigheder (SWD (2019) 143)
2019 —
Det Europæiske Agentur for Grundlæggende Rettigheders rapport om de virksomhedsrelaterede krænkelser af menneskerettighederne, der er indberettet i EU, og de tilgængelige retsmidler

Sidste opdatering: 28/07/2020

Denne side vedligeholdes af Europa-Kommissionen. Oplysningerne på denne side afspejler ikke nødvendigvis Europa-Kommissionens officielle holdning. Kommissionen påtager sig intet ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Der henvises til den juridiske meddelelse, for så vidt angår de regler om ophavsret, der gælder for EU-websiderne.